

АРХІТЕКТУРА ТА МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Голубчак К.Т.

асистент,

*Івано-Франківський національний технічний університет
нафти і газу*

АНАЛІЗ ВПЛИВУ КУЛЬТУРНО-ГЕОГРАФІЧНОГО ФАКТОРУ НА АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНУ ОРГАНІЗАЦІЮ ДУХОВНО-РЕКОЛЕКЦІЙНИХ ЦЕНТРІВ

Релігійна самобутність є важливим фактором впливу на розвиток особистості, культурне відродження народу та формування самосвідомості людини в сучасних умовах. Церква для українців завжди була своєрідним культурно-просвітницьким простором, центром суспільної діяльності. Сьогодні в Україні та й в усьому світі спостерігається тенденція росту зацікавленості сакральними об'єктами, які є цінними носіями традиційної духовності народу.

Активізація релігійного життя та духовності українського суспільства зумовили появу нового, для вітчизняної практики проектування, типу сакральної споруди – духовно-реколекційного центру, який вже десятиліттями успішно функціонує в країнах Європи.

Духовно-реколекційний центр є важливим багатофункціональним соціальним закладом, що наділений цілим спектром духовно-просвітницьких, соціально-культурних та рекреаційно-дозвіллевих функцій з метою якнайповнішого задоволення сучасних вимог суспільства та забезпечення відповідних умов для збереження існуючих культових об'єктів [1].

Аналіз формування архітектури духовно-реколекційних центрів свідчить про ряд чинників, що визначають структуру, функціональну організацію цих споруд та впливають на формування їх типології. Ці групи факторів є універсальними і визначальними для кожного типу споруд і залежно від певних умов переважає вплив одних чи інших факторів [2]. Зокрема архітектура ДРЦ піддається впливу наступних груп факторів: соціально-економічні, природно-кліматичні, ландшафтно-екологічні, містобудівні, фактори традицій (культурно-географічні), типологічні, архітектурно-планувальні та конструктивно-технічні. Серед даних чинників домінуючі позиції посідає вплив культурно-географічного фактору.

Культурно-географічний фактор накладає суттєвий відбиток на об'ємно-просторові та художньо-композиційні вирішення споруди ДРЦ. Історія, культурні традиції та етнічна приналежність тієї чи іншої території не може залишатись осторонь при проектуванні будь-якої споруди. Навіть на сучасному етапі розвитку архітектурної думки існує безліч яскравих прикладів створення споруд з сучасними архітектурними рішеннями, які гармонійно переплітаються та контрастують з рисами регіоналізму та народної архітектури тієї чи іншої місцевості.

Окрім того, дана група факторів визначає планувальну структуру духовно-реколекційних центрів, зокрема їх багатофункціональність. Різні види прихramової діяльності (духовно-просвітницька, благодійна, господарська, соціальна, рекреаційна та інші), та врахування потреб парафій, що склались історично і збереглись до сьогодні визначають необхідний набір та параметри приміщень ДРЦ.

Для наглядної демонстрації впливу даної групи факторів варто розглянути деякі зарубіжні зразки організації ДРЦ.

Особливої уваги заслуговує споруда духовно-реколекційного центру St Mary at the Quay у Іпсвічі, Великобританія (рис. 1). Автори проекту – архітектурне бюро Molyneux Kerr Architects. Концепція проекту передбачала відновлення цінного собору XV ст. та створення духовного громадського простору у вигляді сучасної добудови до об'єму існуючого храму [3].

Зразком гармонійної інтеграції духовно-просвітницьких функцій у сучасну культову споруду є парафіяльний реколекційний центр в структурі храму у місті Кнарвік, у Норвегії [5], за проектом архітектурів Reiulf Ramstad Arkitekter (рис. 2).

За свідченнями авторів проекту, споруда парафіяльного центру вдало адаптована до існуючого гірського ландшафту. Завдяки своїй інноваційності та центральному розташуванню церква стала найважливішим осередком релігійно-культурного життя мешканців селища, а також місцем притягання туристів. При виборі стилістики храму, архітектори черпали натхнення з місцевої традиції норвезьких дерев'яних церков, будівля використовує чіткі і елементарні геометричні форми, матеріали та конструкції [4].

Такі зразки засвідчують прагнення архітекторів не лише йти в ногу з сучасними конструктивними та технологічними рішеннями, але й свято берегти та передавати нащадкам історію та традиції краю. Неймовірна багатогранність культури та традицій, багатий етнічний склад населення України надають архітекторам широкий спектр художніх прийомів та ідей для втілення їх у своїх проектах.

Список використаних джерел:

1. Голубчак К.Т. Духовні реколекції в системі освіти молоді та визначення їх місця в архітектурному просторі / К.Т. Голубчак // Архітектурний вісник КНУБА. Наук.-вироб. збірник. – К.: КНУБА, 2017. – Вип. 11-12. – С. 436-447.
2. Ивина М.С. Факторы, влияющие на типологию православных приходских храмовых комплексов в условиях Санкт-Петербурга / М.С. Ивина // Архитектура, градостроительство и дизайн. – 2016. – № 8.
3. St Mary at the Quay / Molyneux Kerr Architects: Access mode: <http://www.archdaily.com/798740/st-mary-at-the-quay-molyneux-kerr-architects> (last access: 17.06.17). – Title from the screen.
4. Голубчак К.Т. Особливості архітектурної організації духовно-реколекційних центрів у Європі // Містобудування та територіальне планування: Наук.-техн. збірник. – К.: КНУБА. – 2017. – №63. – С. 77-87.
5. Community Church Knarvik – Reiulf Ramstad Architects: Access mode: <http://www.reiulframstadarchitects.com/community-church-knarvik/> (last access: 17.06.17). – Title from the screen.

історико-культурний потенціал території

наявність цінних історичних сакральних об'єктів

етнічні та регіональні особливості території

використання цінних сакральних пам'яток як об'єктів притягання відвідувачів

унікальне архітектурне вирішення ДРЦ, що поєднує сучасні тенденції з рисами народної архітектури

використання цінних існуючих пам'яток з метою пристосування під функції ДРЦ лежко від характеру забудови

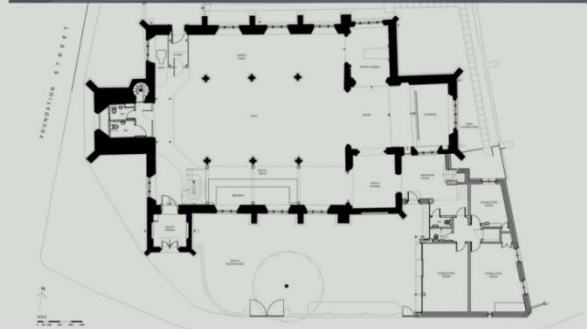

Рис. 1. Вплив культурно-географічного фактора на архітектурну організацію ДРЦ

Назва - Парафіяльний центр
Архітектори Reiulf Ramstad Arkitekter
Дата 2013
Розташування м. Кнарвік, Норвегія

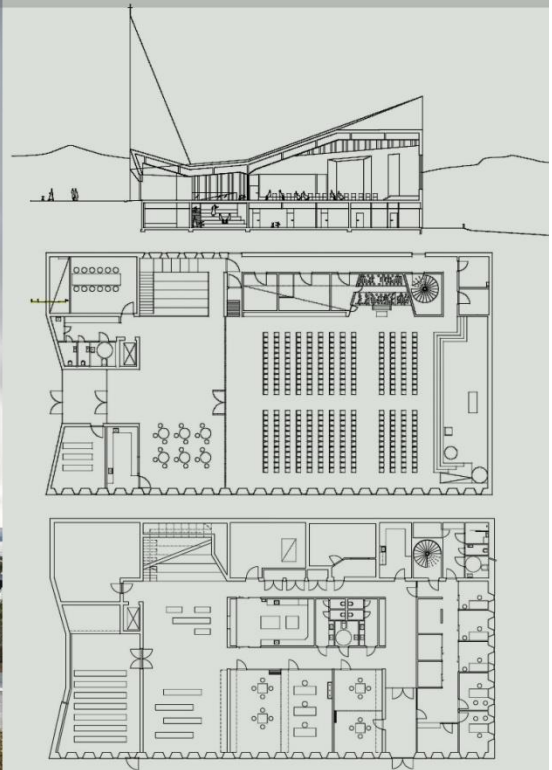

Рис. 2.